

Waarom blauw?

Een gezonde lactatie begint in de droogstand. Tijdens de droogstand moet voorkomen worden dat eventueel aanwezige bacteriën een ontsteking kunnen veroorzaken. En vooral dat er geen nieuwe bacteriën in het uier komen. Iedere melkveehouder weet dit.

Toch blijkt dat er in het droogstandsmanagement altijd wat te verbeteren valt. Melkveehouder Jan van Dieren, dierenarts en onderzoeker Sofie Piepers van M Excellence, een spin-off van de Universiteit van Gent, en Linda Tikofsky, vicevoorzitter van de National Mastitis Council en dierenarts bij Boehringer Ingelheim in de VS, waren sprekers op een webinar van Boehringer Ingelheim. Het webinar was voor rundveedierenartsen ter gelegenheid van de introductie van de blauwe teatsealer in Nederland. De sprekers deelden hun ervaringen over selectief droogzetten, hygiënisch werken en het gebruik van een teatsealer met een kleur.

Selectief droogzetten werkt. In Nederland wordt dit op de meeste bedrijven al toegepast op basis van het celgetal. En de ervaringen hiermee zijn goed. In de VS staat het selectief droogzetten nog in de kinderschoenen. Linda Tikofsky, Boehringer Ingelheim (VS), laat zien dat een selectie op basis van celgetal en het mastitis-verleden van een koe kan leiden tot 55% minder gebruik van antibiotica op

grote bedrijven in Amerika. Op basis van verschillende algoritmen (criteria) worden keuzes gemaakt welke koeien wel en niet met antibiotica worden drooggezet. Uit de studies bleek dit in alle gevallen tot minder antibiotica gebruik te leiden, terwijl de uiergezondheid niet slechter werd. Melkveehouder Jan van Dieren van Aeres Flevostal herkent dit. Bij hem wordt ongeveer 40% van de koeien drooggezet met een droogzetter. Ook hij maakt de afweging op basis van het celgetal. Zijn resultaten met dit protocol zijn goed en hij vraagt zich hardop af of hij wellicht meer dan 60% zonder droogzetter zou kunnen gaan droogzetten.

Wekelijkse training

Wat antibioticagebruik betreft kan de VS nog wel wat leren van Nederland. Op hun beurt hebben zij ons wat te vertellen over andere aspecten van droogstandsmanagement. Neem bijvoorbeeld het gebruik van teatsealers. In Amerika staan grote bedrijven waar soms ruim 50 koeien per dag worden drooggezet. Dit wordt gedaan door verschillende mede-

werkers, dus het werken volgens een vast protocol is erg belangrijk. Op dergelijke grote bedrijven worden wekelijks droogzet-trainingen gegeven. Medewerkers worden getraind in hygiënisch werken, dippen, volgorde van tepels schoonmaken en het inbrengen van droogzetters of teatsealers. Dr Sofie Piepers van de Universiteit van Gent kan hierover meepraten. Zij geeft trainingen om de uiergezondheid op bedrijven te verbeteren en mastitis te voorkomen. Zij ziet in de praktijk nog veel verbeterpunten. Ze heeft veel onderzoek gedaan onder veehouders over hun manier van werken en gewoontes. Enkele punten werden meteen bevestigd door Jan. Bijvoorbeeld bij de vraagstelling hoeveel speendoekjes er gebruikt worden voor het schoonmaken van een uier voor het inbrengen van een injector. Het is de bedoeling om voor elke speen een nieuw doekje te gebruiken, maar de helft van de veehouders gaf aan slechts 1 of 2 doekjes te gebruiken voor de hele uier. Ook Jan gaf aan dat zijn protocol wel aangescherpt mocht worden. Want in de praktijk gebruikt hij ook niet altijd alle vier de doekjes.

Een ander mooi voorbeeld van hoe belangrijk een vast protocol is, is in de volgorde van spenen schoonmaken en behandelen. Schoonmaken doe je van achter naar voren. Teatsealers of droogzetters inbrengen doe je in de omgekeerde volgorde, zodat je niet met je arm langs een schoongemaakte speen komt. Bij veel veehouders moet die routine er echt ingeslepen worden, merken Linda en Sofie beiden op.

Meer dan alleen teatsealer inbrengen

De beste bedoelingen hebben soms ook een ander resultaat dan verwacht. Het nut van het gebruik van interne teatsealers is uitgebreid aangetoond, vervolgt Sofie. Echter zien we soms in de praktijk dat verkeerd gebruik voor problemen kan zorgen. Zo gebruiken veel veehouders een te lange injectorpunt. Hierdoor worden ziektekiemen die toch nog op de speen zitten verder het uier ingebracht.

De teatsealer is nu heel goed te onderscheiden van vlokjes.

Daar kunnen ze een ontsteking veroorzaken. Ook wordt het slotgat onnodig ver opgerekt, waardoor het later minder goed sluit en er dus een ingang voor ziektekiemen open blijft. En dit is allemaal eenvoudig te voorkomen door teatsealers en mastitisinjectoren met een flexicap te gebruiken. Die hebben een korte injectorpunt waarmee dergelijke problemen voorkomen worden.

Blauw zien

Een fenomeen wat we in Nederland nog niet echt kennen, maar waar de Amerikanen al langer mee werken, is een blauwe teatsealer. De blauwe kleur levert grote voordelen op, vertelt Linda. De teatsealer is nu heel goed te onderscheiden van vlokjes in de melk. Bij gebruik van een witte teatsealer werden koeien nog wel eens ten onrechte naar de ziekenboeg gestuurd, omdat de teatsealer werd aangezien voor mastitis. Dergelijke onnodige behandelingen zijn nu verleden tijd.

De blauwe teatsealer laat ook heel goed zien of alle medewerkers op de juiste manier de

Vlokjes in de melk en witte teatsealer lijken sterk op elkaar. (foto links)
Met een blauwe teatsealer is het onderscheid goed te maken. (foto rechts)

Aeres Farms was een van de 4 bedrijven die meededen met de pilot om de eerste blauwe teatsealer in te zetten. Jan van Dieren, bedrijfsleider op de Flevolandstal van Aeres farms in Dronten, werd gevraagd door zijn dierenarts van DAP Flevoland (Kernpraktijken Rundvee) om mee te doen. Op de Flevolandstal zijn studenten betrokken bij de dagelijkse werkzaamheden. Het droogzetten en het inbrengen van een teatsealer doet hij altijd zelf. De studenten zijn verantwoordelijk voor het protocol rondom afkalven en het handmatig verwijderen van de teatsealer plug.

Flevostal, Aeres Farms Dronten

Aeres Farms Dronten

200 koeien op 2 bedrijven:

- 75 koeien biologisch in potstal met 220 dagen per jaar weidegang
 - 125 koeien in Flevolandstal met 2 melkgroepen
 - 60 melkkoeien in 2 x 8 visgraat melkput, waarvan 36 koeien in voedingsonderzoek
 - 60 melkkoeien op de robot
- 11.096 kg melk
4.26% vet en 3.59% eiwit

teatsealer uit de speen verwijderen als de koe gekalfd heeft. De teatsealer plug kan na afkalven verwijderd worden door de speen bovenin dicht te knippen en neerwaartse druk uit te oefenen. Tijdens de trainingen van de werknemers is het motto: zolang je blauw ziet, blijf je strippen. Het strippen of voorstralen wordt ook benadrukt door Sofie. Zeker 10 tot 12 keer stralen. En het liefst in een beker, zodat je kunt zien hoeveel teatsealer eruit is gekomen. Doe je dit niet, of niet zorgvuldig, dan kun je teatsealer op het filter van de melkmachine terugvinden. Ook hier heeft de blauwe kleur een voordeel, omdat het duidelijk op het filter te herkennen is. Een duidelijk teken dat niet alle teatsealer handmatig verwijderd is. Het verwijderen kan ook lastig zijn als de sealer hoger in het uier zit door verkeerd inbrengen. De speen goed dichtknippen bij inbrengen en stoppen met toedienen als je weerstand voelt (ook al is injector nog niet helemaal leeg) voorkomt dat de teatsealer in het uier terecht komt. Teatsealer op de filters kan dus een reden zijn om zorgvuldiger te werk te gaan bij het inbrengen of langer voor te stralen. Dit signaal wordt gemist bij een witte sealer.

Jan van Dieren mocht als één van de eerste veehouders in Nederland ervaring opdoen met de blauwe teatsealer. Hij is enthousiast. *“Het is echt blauw! De teatsealer is duidelijk te onderscheiden van vlokjes in de melk en voorkomt zo verwarring.”* Sofie Piepers presenteerde resultaten van een onderzoek waaruit blijkt dat een teatsealer gemiddeld 6 dagen terug te vinden is in de melk, met uitschieters naar 12 dagen. Jan's ervaring met blauwe teatsealer: *“De eerste 2 tot 3 dagen zien we nog wat blauw in de biest. Een enkele keer nog op het filter en dan is het goed te zien. Dat werkt prettig.”* De lessen uit de VS en de eerste ervaringen in Nederland komen overeen: goed droogstandsmanagement vereist veel training en een goed protocol. En een blauwe teatsealer biedt voordelen en kansen aan iedere melkveehouder.